

ABSTRAKT

mgr Magdalena Pelikan-Krupińska

tytuł rozprawy doktorskiej: Podatki dochodowe w ujęciu aksjologicznym

Rozprawa doktorska obejmuje problematykę aksjologicznego kontekstu podatków dochodowych, to jest wartości, które powinny być realizowane podczas ich stanowienia i egzekwowania. Jako punkt odniesienia wybrano wartości konstytucyjne, wokół których powinniśmy się jednoczyć jako społeczeństwo. Szczególnie zwrócono uwagę między innymi na wartości takie jak godność, ochrona wolności i praw jednostki, społeczna gospodarka rynkowa, wolność działalności gospodarczej, odpowiedzialność czy sprawiedliwość społeczna i badano, czy są one realizowane lub chronione w związku z funkcjonowaniem podatków dochodowych w Polsce. Praca ma charakter teoretyczno-empiryczny i składa się z siedmiu rozdziałów.

W rozdziale pierwszym omówiono problematykę wartości w ujęciu teoretycznym. Scharakteryzowano pojęcia takie jak aksjologia i wartość, omówiono historię wartości, problem sposobu istnienia wartości i ich możliwości ich hierarchizowania. Wskazano jaką rolę dla rozwoju społecznego i gospodarczego pełnią wartości.

W rozdziale drugim wymieniono i scharakteryzowano tzw. wartości konstytucyjne.

W rozdziale trzecim zdefiniowano podatek i omówiono tzw. technikę podatkową. Zaprezentowano podstawowe pojęcia dotyczące podatków (w tym definicję systemu podatkowego) i ich funkcji z punktu widzenia ekonomii. Rozdział zakończono rozważaniami na temat zasad podatkowych i zasad prawa podatkowego.

Rozdział czwarty obejmuje podstawową problematykę dotyczącą podmiotów prawa podatkowego – państwa i podatników. Omówiono problematykę etycznego kontekstu relacji państwo-podatnik, jak również część rozdziału poświęcono problematyce postaw, jakie przyjmują podatnicy względem obowiązku podatkowego. Szczególną uwagę zwrócono na tzw. moralność podatkową jako istotny czynnik determinujący zachowania podatników oraz zaprezentowano wyniki badań innych autorów dotyczących tej kwestii.

W rozdziale piątym scharakteryzowano dochód jako przedmiot opodatkowania – zarówno w przypadku osób fizycznych, jak i prawnych. Wskazano i omówiono najważniejsze elementy konstrukcyjne podatków dochodowych w Polsce (przedmiot, stawki, skale, zwolnienia, ulgi i zwyczajki) wraz z przykładami rozwiązań, które wzbudzą wątpliwości z punktu widzenia omawianej w dysertacji problematyki. W szczególności omówiono kwestię tzw. kwoty wolnej od opodatkowania oraz ulg i zwolnień podatkowych, ze szczególnym uwzględnieniem tzw. ulgi dla młodych, daniny solidarnościowej, raportowania schematów podatkowych i składki zdrowotnej.

W rozdziale szóstym zaprezentowano zastosowane metody badawcze, to jest metodę sondażu diagnostycznego wśród podatników, pogłębione wywiady indywidualne (eksperckie), a także studium przypadku. Przedstawiono wyniki badań własnych dotyczących motywatorów podatkowych, a także omówiono problematykę subiektywnej oceny systemu podatkowego i działalności administracji podatkowej przez polskich podatników. Zaprezentowano także opinie ekspertów na temat podatków dochodowych w Polsce w kontekście wartości konstytucyjnych.

Ostatni, siódmy rozdział dysertacji poświęcono podsumowaniu wyników badań własnych, a także omówiono w nim realizację celów badawczych oraz wskazano na wyniki weryfikacji hipotez badawczych. Rozdział kończy się rekomendacjami zmian i działań, które zdaniem autorki powinno się wprowadzić do polskich podatków dochodowych, by w większym stopniu sprzyjały one realizacji i ochronie podstawowych wartości konstytucyjnych.